

Nieuws van het beschermingsfront

Over het Soorten Management Plan (SMP) als voorwaarde voor een gebiedsgerichte ontheffing

Er zijn vogelsoorten die menselijke bouwwerken gebruiken om in te nestelen en te schuilen. Deze bouwwerken bieden kennelijk dezelfde mogelijkheden als rotsen en kliffen, waar vogels van nature hun nest in bouwen. Vaak is hun naamgeving een gevolg van deze keuze. Denk aan Huiszwaluw, Huismus, Kerkuil, Boerenzwaluw en Torenvalk. Maar ook de Kauw ('torenkraai'), Spreeuw en Gierzwaluw zijn bewoners van gebouwen. Een aantal vleermuissoorten maakt eveneens gebruik van gebouwen om te rusten, te overwinteren en voort te planten.

Piet Spoorenberg

Vanuit de klimaatopgave (voor 2050 de CO₂-uitstoot verlagen met 95%) zijn veel gemeentes de komende jaren bezig met het verduurzamen van woningen. Denk aan isoleren, renoveren, slopen, verbouwen en nieuw bouwen. Vleermuizen, Gierzwaluwen en Huismussen leven vaak onder dakpannen of in een spouwmuur. Bij het verduurzamen van woningen verdwijnen kiertjes en gaatjes. Daarnaast kan nieuwbouw of grootschalige renovatie ervoor zorgen dat essentieel leefgebied van diersoorten verdwijnt of wordt verstoord. Bij deze activiteiten en projecten speelt de Wet natuurbescherming (Wnb) een belangrijke rol. De kern van deze wet is dat het opzettelijk verstoren, doden en vernielen (van verblijfplaatsen) van (beschermde) soorten niet mag. Volgens deze wet is daarom een ecologisch onderzoek naar (beschermde diersoorten, zoals Gierzwaluwen, Huismussen en Vleermuizen en hun verblijfplaatsen verplicht vóórdat (ver) bouwactiviteiten van start kunnen. Hierdoor kan verduurzaming vertraging oplopen.

Gebiedsgerichte ontheffing

Met een gebiedsgerichte ontheffing maakt de provincie duidelijk dat je binnen een gebied voldoet aan de Wet natuurbescherming. Om een gebiedsgerichte ontheffing aan te vragen, is een Soorten Management Plan (SMP) vereist. In dat gebied kan en mag de gemeente natuur inclusief verduurzamen en (ver)bouwen zolang deze zich houdt aan de voorwaarden van het SMP. Een gebiedsgerichte ontheffing is tien jaar geldig.

In een SMP staat welke (beschermde) soorten er in een gebied voorkomen en welke bedreigingen er in dat gebied zijn: in de hele gemeente, in een aantal wijken of binnen een specifiek gebied waar veel verduurzaming, nieuw- of verbouwingsactiviteiten op de planning staan. Verder beschrijft het plan welke acties nodig zijn om soorten te beschermen, te herstellen of in aantal te laten toenemen.

Benaderd

Tot vorig jaar hadden wij als Vogelwerkgroep nog niet gehoord van het fenomeen SMP. Onze Vogelwerkgroep werd in het vroege voorjaar van 2024 benaderd door KP-adviseurs BV uit Lopik, die in opdracht van de gemeentes Laren en Blaricum startten met het onderzoek voor een SMP. KP-adviseurs wilde ons graag betrekken bij het onderzoek, de interpretatie van de beschikbare informatie en het opstellen van het plan. Na een kennismakingsbijeenkomst en de toelichting op het onderzoeksplan zijn we op 28 november geïnformeerd over de resultaten van het monitoringsonderzoek in de beide gemeentes. Het was interessant om te zien waar de bolwerken van de Huismussen en Gierzwaluwen, Huiszwaluwen, Boerenzwaluwen en Spreeuwen zich bevinden. De vleermuizen kwamen eveneens aan bod. Na bespreking van de resultaten met de gemeentes als opdrachtgever, zal KP-adviseurs de Vogelwerkgroep de komende tijd betrekken bij het vervolgtraject. Leerzaam en nuttig om als vogelbeschermers vanaf de start bij dit project betrokken te zijn.

Andere bureaus

In andere gemeentes zijn andere bureaus ingehuurd om SMP's op te stellen en zijn wij (nog) niet benaderd. Maar er is een initiatief dat de bureaus bij het opstellen van de SMP's lokale vrijwilligers betrekken.

Of en hoe wij hier vanuit de Vogelwerkgroep een rol in kunnen hebben, zullen we nog moeten onderzoeken. Een mogelijkheid zou kunnen zijn dat leden die in de betreffende gemeentes en wijken wonen, participeren in het proces van invulling van de SMP's.

Zo heeft de gemeente Huizen inmiddels een klankbordgroep opgezet om samen te werken aan het verbeteren van de biodiversiteit in de gemeente. Naast lokale leden van onze Vogelwerkgroep zitten hier ook lokale deskundigen in op het gebied van andere diergroepen en planten.

Ontwikkelen

Er zijn dus de nodige initiatieven waar leden van onze Vogelwerkgroep een rol in kunnen gaan spelen. Hoe dit zich de komende tijd gaat ontwikkelen is echter nog niet duidelijk. Wel is duidelijk dat in het kader van de Omgevingswet de overheden burgerparticipatie niet meer uit de weg kunnen. Als Vogelwerkgroep hebben wij hier nog niet echt een beleid voor ontwikkeld. Maar het lijkt handig nu (indien mogelijk) in te haken op verzoeken om te participeren. Hiermee kunnen we ervaring opdoen met het beïnvloeden en bevorderen van de biodiversiteit en het beschermen van de vogels in onze eigen gemeentes en wijken.